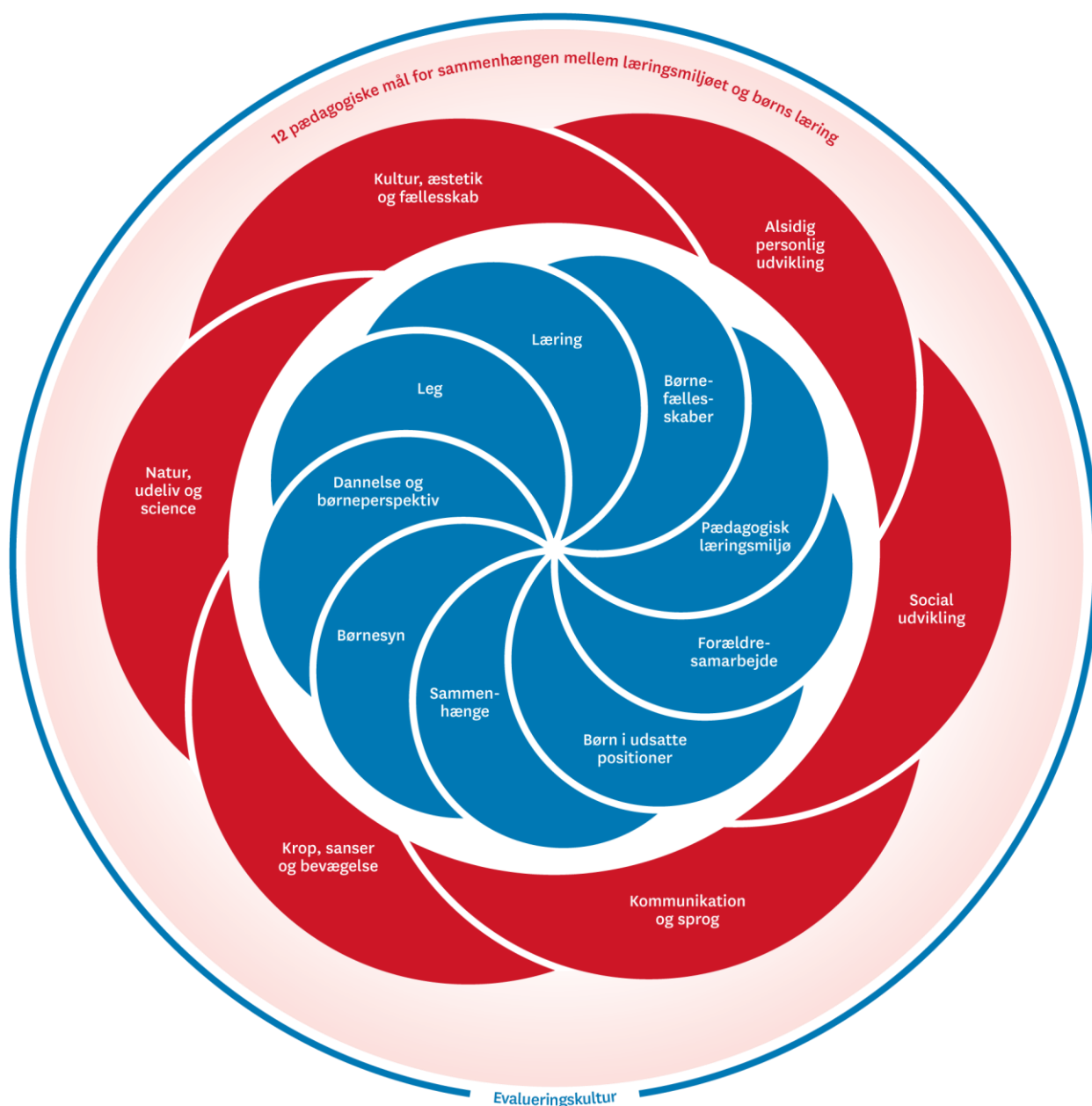

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Lille Dalby

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Børnehuset Lille Dalby blev bygget som, et energi klasse 1 hus, i 2010. Allerede mens institutionen var på tegnebrættet, var det tanken, at huset skulle integrere ude liv, miljø og økologi, og at pædagogikken skulle være inspireret af den Nord Italienske Reggio Emilia filosofi. Huset er indrettet med store lyse lokaler og atelier. Der er nøje tænkt over lysindfald og de muligheder som rummene giver for, at konstruere og eksperimentere med lys, farver og former.

Hvordan kan du se vi er inspirerede af Reggio Emilia

Vi arbejder bevidst med lys, skygger, former og farver via lysborde og projektorer.

Vi arbejder med projekter i kortere eller længere tid. Projekter, der formes og udføres af børnene i dialog og ud fra børnenes tilgang til projektet

Husets struktur gør det muligt at arbejde i små eller mindre grupper.

I børnehaven er børnene aldersopdelte og i vuggestuen er der 2 aldersintegreret grupper

Husets indretning afspejler et miljø, der kan forandres efter børnegruppens behov.

Vi har atelier hvor der er tilgængelige materialer

Vi bruger dokumentation som en del af børnenes læring

Vi dokumenterer processerne og bruger dokumentationen som et pædagogisk redskab

Vi arbejder med REMIDA, eller genbrugs materialer som alternativer til færdig skabt legetøj

En stor del af vores profil tager sit afsæt i den natur der er omkring Lille Dalby. Vi går på opdagelse med vores børn både på legepladsen og i det nærmiljø der ligger uden for vores låge. Vores grønne profil indebærer også et tæt samarbejde med vores køkken hvor vi har det økologiske sølvmærke. Vores køkken handler om meget mere end den mad vi spiser eks. madmod, maddannelse, samarbejde omkring skabelse af måltidet og fødselsdagsarrangementer hvor vi inviterer forældre ind til at fejre børnene sammen med os.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn og børneperspektiv:

- Alle børn har betydning og skal opleve at være **værdifulde**
- **Børns ressourcer** ses og der værnes om deres forskelligheder og ret til at udvikle sig forskelligt
- Gennem relationen understøttes alle børns **selvstændighed** og **initiativ**, og samtidig med skal de have den **nærvær** og **omsorg**, som de har brug for
- **Alle børn har en stemme**. Børn skal føle sig set og forstået, og at de har værdi i fællesskabet.

Dannelse og Læring

- Børn skal opleve sig som **aktive medskaber** af egen læring og udvikling
- Læring handler ikke alene om at tilegne sig faktuel viden, men også om forankringen af **værdier** og viden i barnets personlighed. Her arbejdes bl.a. med KLAR til Læring
- Børns læring foregår med kroppen og med sanser, såvel som i tanke og tale. **Børn lærer gennem sociale interaktioner, ved at undre sig, opleve nyt og afprøve.**
- Børnene skal opleve at være aktivt deltagende i et **demokrati**
- Børns grundlæggende **nysgerrighed og lyst til at lære** skal understøttes

Leg og børnefællesskaber

- **Børns leg** respekteres og anerkendes som en vigtig læringsform.
- Der skabes rammer, der understøtter børns spontane og selvorganiserede lege, og der er samtidig blik for at skabe **legfællesskaber**, hvor alle børn trives
- Børn skal indgå i et **socialt fællesskab** sammen med andre børn og voksne, hvor relationen styrker og udvikler børnenes personlige, sociale og faglige kompetencer
- Der er plads til det **enkelte barns** initiativ og deltagelse, men også til, at barnet kan begå sig i verden med **indlevelse** i og **forståelse** for andre.

Det betyder, at vi i vores dagtilbud:

Pædagogikken i Lille Dalby henter inspiration fra Reggio Emilia i menneskesynet og i den måde der pædagogisk og projektorienteret arbejdes med børnene. Barnet kan ikke alt selv, men ønsker og har evnen til at indgå i sociale samspil. Læring og udvikling sker igennem de sociale samspil og i et miljø, der faciliterer læringsprocesser. Vi har en positiv forventning til børnene og er opmærksomme på de individuelle strategier som børnene benytter sig af ved læringstilegnelse.

For at sikre et godt børnemiljø, benytter vi os af lytningens pædagogik. Vi inddrager børnenes perspektiver, giver medansvar, medbestemmelse og på børnemøder afprøves demokratiske processer. Et godt børnemiljø er et sted, hvor der er sammenhæng mellem læring, udvikling, sundhed og trivsel. Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø afspejles dels i indretningen af lokalerne i huset og dels det pædagogiske arbejde. Indeholdt heri er i vores arbejde med læreplanerne.

Vi arbejder inkluderende hvilket betyder, at alle børn har ret til at være en del af et større eller mindre fællesskab og det skal give mening for børnene at deltage i de projekter der arbejdes med. Mindst 1 gang årligt laves en grundig analyse af børnegruppen. Analysen danner rammen for den overordnede målsætning der arbejdes med for gruppen. Inden hvert projekt laves en mindre analyse ud fra børnenes nysgerrighed og mestingsstrategier. Der udarbejdes projektbeskrivelse og heri indgår de 6 læreplans temaer. Vi ser på helheden og mener der i ethvert projekt indgår læring fra alle områder af læreplanerne. Det overordnede mål kan eventuelt have fokus på kulturelle udtryksformer og værdier. Det kan omhandle eventyr og fortælling, men selve projektet foregår i skoven, hvor der indgår natur og naturfænomener. Der er en masse krop og bevægelse, på vejen ned i skoven og inde i skoven. Sproget bruges og udvikles via fortællinger og deltagelse i fortællingen. Socialt, er vi sammen i en gruppe. Vi skal vente på hinanden og samarbejde. Den alsidige personlige udvikling er også i spil, da jeg lærer noget om mig selv og min rolle i fortællingen. Derfor arbejder vi ikke isoleret med de enkelte temaer, men med alle områderne på en gang. Dette dokumenteres i projektbeskrivelserne, hvor det ud fra de enkelte læreplanstemaer beskrives hvilke læreprocesser projektet faciliterer.

Lille Dalby, den grønne institution og ude liv.

I Reggio Emilia siger Stephano som er *Atelierista i institutionen Allende.

"Planterne har deres egen identitet. Det handler om et Etisk forhold til æstetiske forhold, sådan at; bag skønheden gemmer sig noget mere; Selve livet med de mange omskiftelser – Tiden, udvekslingen mellem tid og konkret virkelighed. Alle Micro elementerne i naturen. Det Intensiverer børnenes forhold til naturen".

Han taler her om økologi og det at se sammenhængen mellem det indre og det ydre. At børn får mulighed for at sætte tingene i forbindelse med hinanden er centralt i børnenes udvikling. Når vi i Lille Dalby arbejder med naturen har vi hjertet med udenfor. Vi har fokus på klima og diversitet i børnehøjde, hvilket også afspejler sig i bl.a. projekter og hverdagsaktiviteter. Vi hjælper børnene med at skabe sammenhæng når vi først sår i urtehaven og siden høster, eller når vi dagligt fodrer hønsene, samler æggene og ser Mette i køkkenet tilberede maden. Det handler for os om at "have hjertet med udenfor, i naturen og bringe elementer fra naturen ind i huset og derved skabe en helhed. Legepladsen er stor og giver mulighed for et rigt ude liv. Vi har, høns, kani-ner og får samt en urtehave, der indgår i det pædagogiske arbejde med børnene.

I Reggio Emilia ser man ikke på læring som noget, den voksne alene står for, men ser i stedet på børnenes tilgang til læring. I Børnehuset Lille Dalby er vi enige i dette og vi ser opdragelse og dannelse som en værdibaseret proces, der hele tiden er i gang, i dialogen mellem børn og voksne, samt børnene imellem. Pædagogens rolle er vigtig, da pædagogen er ansvarlig for at skabe de optimale rammer for barnets erkendelsesprocesser. Det betyder, at pædagogen skal støtte barnets udvikling ved at skabe de rammer, der hjælper barnet til selv at finde frem til løsningen/erkendelsen også uden den voksne nødvendigvis er aktivt deltagende eller tilstede i lokalet. Vi kalder det at gå foran, ved siden af eller bag ved barnet. I den aktuelle situation vil pædagogen ud fra analyse af barnet/ gruppen af børn, bruge refleksion som metode til at give barnet de bedste betingelser for læring. Vores opgave er at understøtte børnene i at forstå verden og skabe et miljø, der giver rum for udvikling.

Vi anvender deltagelsesstigen for at forstå og være bevidste om hvor meget vi som personale skal involvere os i børnenes lege og aktiviteter. Vi skal naturligvis være tæt på men børn har i høj grad også brug for at eksperimentere og afprøve for sig selv eller sammen med venner uden voksen indblanding.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Læringsmiljø:

- Læringsmiljøerne skal tage højde for, at børns udvikling og læring sker i **mangfoldige processer** gennem en vekslen mellem børnenes egne igangsatte **lege, voksenstyrede** aktiviteter og hverdagens **rutiner**
- Læringsmiljøerne skal være **trygge** og **alsidige**, som fremmer en **eksperimenterende** tilgang, og som giver lyst og mod til at lære mere, men som også giver plads til at blive udfordret, famle og fejle
- Læringsmiljøerne skal tage udgangspunkt i **børnenes perspektiv**, hvor deres ideer, meninger og oplevelser inddrages, men hvor vi også varetager **børnenes interesser og tarv**.
- Der skal skabes **differentierede læringsmiljøer** – både de fysiske og de faglige rammer
- De voksnes adfærd og relation understøtter børnenes læreproces - uanset om det er leg, aktiviteter eller hverdagens rutiner. Det er **måden vi er sammen med børnene på** – som er afgørende.

Det betyder, at vi i vores dagtilbud:

At vi har fokus på både de fysiske og psykiske læringsrum.

Vi har en vekselvirkning imellem læringsrum der er stationære eks. vores atalie og fleksible læringsrum der kan ændres alt efter det børnene viser os.

Vi er meget bevidste omkring vores rolle i samspillet med børnene for at få skabt et trygt og udviklende miljø.

Børn der oplever nærværende voksne er ofte i en bedre interaktion med andre børn og de aktiviteter vi sætter op for dem. Det betyder at vi er bevidste om at det ikke er nok at vær nær men i høj grad om at være nærværende.

På de daglige børnemøder er vi i dialog med børnene omkring det der rører sig i dem og vi arbejder dagligt med pædagogiske aktiviteter i mindre børnegrupper.

I gruppetiden fra 9-12 hvor børnene følger deres aldersgruppe planlægger personalet pædagogiske forløb der enten kan være for hele gruppen eller målrettet små projektgrupper. Disse forløb er ofte med afsæt i hvad vi kan se børnene har brug for at lære – det være sig om dem selv og om det at fungere i et fællesskab.

Vi bruger bl.a. Roger Harts deltagelsesstige i vores overvejelser når vi planlægger for og med børnene. Vi søger en skabe en høj involvering for børnene i deres hverdag, men er også bevidste om at der er noget børnene ikke ved de har brug for at lære. Her er der brug for tydelige voksne der er med til at skabe en retning for det enkelte barn og gruppen.

Læring og dannelse sker over hele dagen og ikke kun når vi laver planlagte forløb. Vi arbejder på at være tæt på børnene så vi kan understøtte dem i alle de lege og hverdagsaktiviteter de er en del af. Der er stor forskel på 2,5 og på vej i børnehave og 5,5 og på vej i skole – børnene mestre på forskellig vis og det er vores opgave at være tæt på for hjælpe på vej.

Det at børnene oplever at gøre en forskel for fællesskabet har stor betydning og noget vi vægter højt i Lille Dalby.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Howdan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Samarbejdet mellem forældre og dagtilbud:

- Forældre er vigtige og afgørende personer for deres børns trivsel og udvikling. Derfor arbejdes der hele tiden på et godt og **forpligtende** samarbejde med forældrene, hvor der er **gensidig respekt** for hinanden.

- Barnets **forældre skal inddrages og involveres** i dagtilbuddets arbejde, og understøtte stimulerende hjemmelæringsmiljøer. Det sker gennem et samarbejde, der tager afsæt i den enkelte familie, hvor familiens ressourcer bringes i spil – og hvor forældre og dagtilbud i fællesskab drøfter hvordan barnets læring, udvikling og trivsel kan fremmes.
- **KLAR til Læring** understreger vigtigheden af, at vi har et **tæt samarbejde** med forældrene

Børns trivsel, læring og udvikling er et fælles ansvar og sammen skabes de bedste rammer for børn. Fordi **forældre gør en forskel.**

Det betyder, at vi i vores dagtilbud:

Inddrager vores forældre på forskellige niveauer; Forældrebestyrelsen, Forældremøder og i den daglige pædagogiske hverdag. Dyrepasning i weekender og ferie, arbejdsdage og fælles fødselsdage er nogle af de tiltag vi har for, at skabe en sammenhæng mellem institution, børn og forældre.

Forældrebestyrelsen arbejder på et strategisk overordnet plan med udviklingen af Børnehuset Lille Dalby. Vi har en meget aktiv bestyrelse der bidrager positivt ind i vores hverdag og er en god sparringspartner til ledelsen i Lille Dalby. På forskellige planer arbejder de med vores politikker og konkrete tiltag hvor forældrene involveres i arrangementer. Bestyrelsen har valgt at lave en frugtordningen og varetager økonomien omkring denne i samarbejde med vores køkkenleder.

Bestyrelsen har nedsat en sponsorgruppe der aktivt søger fonde så vi kan udvikle på det fysiske miljø. Forældremødet med valg til bestyrelsen bruges af bestyrelsen til at være i direkte dialog med forældregruppen omkring udvikling af Børnehuset under teamet "Forældre og andre betydningsfulde voksne gør en forskel"

Forældremøderne med de enkelte team bruges som et forum hvor det enkelte team kan være i dialog med forældrene omkring den samlede børnegruppe. Der er et årligt møde hvor pædagogerne drøfter fokuspunkterne for året udvikling i gruppen.

I den daglige pædagogiske hverdag har vi fokus på dialogen med det enkelte forældrepar omkring deres barn/børn. Vi tilbyder forældresamtaler hvor det enkelte barns udvikling er i fokus og forældrene har altid mulighed for at få en trivselssamtale hvis de har tvivlsspørgsmål omkring deres barns udvikling. Ligeledes tilbyder vi vejledning til forældre hvor kost er et emne i hverdagen. Vores køkkenleder giver gode råd med på vejen og er en direkte sparringspartner hvis kost er et problem i dagligdagen.

Vores sprog og motorik ansvarlige pædagoger tilbyder sparring når det er nødvendig. Alle 3 årige bliver sprog screenet og der bliver i samarbejde med forældrene lavet en handlingsplan hvis der er behov. Ligeledes har vores tale/høre konsulent tilstedeværelsestid i Børnehuset og giver direkte sparring til forældre der ønsker dette.

Børn i udsatte positioner

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Børn kan af forskellige grunde være i en udsat position af kortere eller længere varighed. I Læring arbejdes der med **børnelinealen**, og hvor fokus er på at fremmetrivsel for alle børn. Alle børn skal opleve at være i og forblive i grønne positioner – **'Stay green'**. Derfor samarbejder det pædagogiske personale med andre tværfaglige samarbejdspartnere, så der sker en **rettidig** indsats i forhold til børn i udsatte positioner. Samtidig arbejdes der med **mangfoldige fællesskaber**, hvor der er fokus på børns ressourcer og der værnes om deres forskelligheder.

Det betyder, at vi i vores dagtilbud:

I Lille Dalby kalder vi det "Børn med særlige rettigheder" og er meget bevidste om, at vores dagtilbud ikke nødvendigvis er indrettet efter det enkelte barn. Det betyder at når et barn har det svært i vores ramme går vi i dialog med forældrene omkring dette. I fællesskab leder vi efter de rigtige tiltag for det enkelte barn så det kan inkluderes i fællesskabet. Alle børn har ressourcer at spille ind med og det er vores opgave at få dem sat i spil. Børnene har ikke valgt rammen – det er noget vi har skabt og hele tiden forsøger at reflektere over så den kan videreudvikles.

Vi arbejder med et helhedssyn – Vi analyserer på opretholdende faktorer, der kan være med til at fastholde et barn i en udsat position og bruger det i dialogen med forældrene når vi skal finde løsninger sammen.

Vi har et tæt samarbejde med vores TIP-pædagog.

Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Alle børn har brug for at der skabes **sammenhæng** i forbindelse med overgange. Dagtilbud arbejder sammen med skolen om at **forbinde de to arenaer** i brobygningen. Målet er, at børnene får et **godt kendskab** til skolen og SFO'en – både de fysiske rammer, personale og børn. Det betyder at personalet, i både dagtilbud og skole, har fokus på at **skabe sammenhæng mellem kultur og indhold** de to steder. Men også at sikre, at det kendskab og den viden, der allerede er omkring barnet, bruges i barnets videre færd.

Dagtilbuddet støtter og styrker børnenes sociale, personlige og faglige færdigheder, bl.a. gennem **KLAR til Læring og de seks læreplanstemaer**.

Det betyder, at vi i vores dagtilbud:

I Lille Dalby har vi valgt at arbejde med børnene i aldersopdelte team, så personalet følger børnegruppen hele deres tid i børnehaven og følger med over i skolen når der skal laves brobygningsarbejde. Til vores hovedskole der er Hedensted skole følger der 2 medarbejdere der "udlånes" fra april til juli og skaber den gode overgang fra daginstitution til skole. Til de skoler hvor vi har få børn aftales der individuelle brobygningsforløb.

At alle vores pædagoger deltager i brobygning på skolen giver os et godt billede af den verden børnene bevæger sig ind i og giver os dermed gode input til hvordan vi kan udvikle på vores kommende skolestartere.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi bruger vores lokalmiljø ved at tage på ture i området, bruger de lokale legepladser, besøger kirken, får kirken på besøg, tager børnene med til den lokale cykelsmed når cyklerne skal have service og laver kulturelle arrangementer med de øvrige institutioner i området.

Børnehuset Lille Dalby varetager ligeledes opgaven omkring drift af ReMida Center Hedensted der samler genbrugsmaterialer fra de lokale virksomheder. Materialerne genanvendes i den pædagogiske praksis til at skabe læringsmiljøer med fokus på bæredygtighed.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Det gør vi primært ved at være i god dialog med børnene i hverdagen og ved at være nysgerrig på hvad der optager børnene. Børn og personale flytter hvert år grupperum og indretter efter aldersgruppen, så rummene afspejler børnenes projekter og det der optager dem. På den måde bliver vores dokumentation ikke "bare" information men en aktiv del af vores praksis med børnene.

I hverdagen arbejder vi med projektgrupper der alt efter tema skaber et pædagogisk miljø omkring aktiviteterne.

Vi arbejder med et fælles fødselsdagstema hvor de børn der eks. har fødselsdag i maj inviterer de øvrige børn til fest sidste torsdag i måneden. I samarbejde med vores køkkenleder og en pædagog skaber de en menu og pynter huset op for resten af børnegruppen. Dette gøres i samarbejde med forældrene til de børn der har fødselsdag. Forældrene kommer på dagen og laver mad sammen med børn og personale så der skabes en æstetisk ramme for måltidet.

I hverdagen arbejder vi med at give dokumentationen tilbage til børnene ved at snakke med dem og deres oplevelser eks. igennem billeder og video. Dialogen med børnene er med til at skabe de næste skridt for de aktiviteter der laves.

Vi har samtidig nogle pædagogiske værksteder der er mere stationære fordi vi igennem erfaring ved de virker for børnene. Det er eks. vores atalier hvor der er fokus på de kreative aktiviteter. Vi har stor fokus på at inddrage den natur vi omkring os i det pædagogiske arbejde både inde og ude. I vores køkkenhave og drivhus er børnene med i den fulde proces fra dialog omkring det der skal i jorden, plejen af planterne og høsten af frugten i sidste ende.

De seks læreplanstemaer

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børnemødet:

Vi holder dagligt børnemøde, hvor børnegruppen samles. Børnemødet danner en ramme om børnefællesskabet, som skaber mulighed for fordybelse, vedholdenhed og engagement både for det enkelte barn og for fællesskabet. Børnemødet er et vigtigt pædagogisk læringsrum, hvor de emner der typisk tages afsæt i, er nogle som er baseret på den nysgerrighed, som børnene har for hinanden og verden omkring. I den sammenhæng er samarbejdet med vores forældre essentielt – den fortælling forældrene fx har om deres weekend, ferier osv. er en viden vi anvender på børnemødet. På den måde genoplever barnet gennem egen fortællinger og vores spørgsmål sin weekend/ferie og børnegruppen får et indblik i hinandens hverdag og liv. Det er for os, et meningsfuldt grundlag for samspil og tilknytning.

Børnemødet er ligeledes et forum hvor børnene får mulighed for, at afprøve demokratiske processer hvor det enkelte barns meninger tages med i de fælles beslutninger, så de sammen kan vokse i fællesskabet.

Det er essentielt for os, at børnene allerede som små bliver trygge i at fortælle for hinanden, blandt andet ved at øve sig i at kommunikere gennem en almindelige dialog. Det handler om at kunne lytte, fortælle, spørge, vente og afprøve demokratiske processer. Børnemødet bliver derfor et forum hvor fælles beslutninger afprøves så den enkelte kan vokse med fællesskabet.

Vi oplever at børnene på den måde bliver trygge ved hinanden og os voksne. De får mod på at stille sig frem og fortælle noget, der betyder noget særligt for dem.

Et eksempel på læring til et børnemøde der understøtter barnets alsidige personlige udvikling:

Gruppen besluttede en dag at tage på blæsevejrstur, fordi der er blæsende udenfor. Vi bliver i fællesskab enige om at tage poser med og forsøge at fange vinden. Det lykkes at fange vinden i poserne, men da vi slipper den ud hjemme på stuen kommer der ikke blæsevejr, som børnene havde forventet. Næste dag tager vi sække med for, på baggrund af børnenes fælles refleksioner, kan det skyldes at poserne var for små. Desværre skete der det samme hjemme på stuen. Spørgsmålet blev jo så - Hvordan kan det være at vinden ikke blæser indenfor, når man nu har fanget den i en pose?

Det er med den nysgerrighed og det afsæt vi generelt arbejder med børnene. Vi forsøger i fællesskab med børnene at finde svar på deres forundringer og de spørgsmål der optager dem.

Projektgrupper

"Vi vokser med verden – og verden vokser sammen med os" er et af de temaer grupperne i børnehaven har valgt at arbejde med og de afspejler deres aktiviteter sammen med børnene. For de 3 årige handler det bl.a. andet om stoltheden ved at kunne selv i garderoben, når der eks. øves selvhjulpenhed.

Vi arbejder i mindre projektgrupper, hvor børnene bliver sammensat ud fra gruppens målsætning og temaet fastsættes ud fra forskellige kriterier som f.eks. kan være børnenes interesser/nysgerrighed, de voksnes pædagogiske overvejelser og årets gang (årstider, højtider).

Vi arbejder med barnets nærmeste udviklingszone, vi tager udgangspunkt i det enkelte barns kompetencer og forsøger at tilrettelægge aktiviteter/stille krav, som både udvikler og giver succeser.

Urtehaven og dyrehold er et projekt alle børn deltager i. Børnene er med i et deltagende fællesskab og oplever en skabelsesproces når de sammen passer dyrene og vedligeholder urtehaven. " Vi vokser med verden men verden vokser også sammen med os. Vi dyrker og eksperimenterer, - børnenes nysgerrighed vokser og læring opstår.

Relationer

Vi arbejder bevidst med både barn-barn-relationer og barn-voksen relationer. Der er både tidspunkter hvor børnene vælger selv og så er der pædagogisk overvejede grupperinger – disse kan godt være ens. Udgangspunktet for at lære noget, er at man er tryk og derfor er barn-voksen relationen det primære, når et barn starter i børnehuset. Den voksne har ansvaret for at indbyde til relationen ved at være i børnehøjde, spørge ind til barnet og vise interesse for barnet.

Vi skaber mulighed for små legegrupper, som ex bliver inde imens andre er ude/ garderobeskift, børnene vokser af tillid og muligheder

Spisegrupperne: Børnene bliver set og hørt, og der er rutiner. Børnene er trygge i gruppen, og kender hinandens styrker og svagheder og kan på den måde støtte hinanden i et forpligtende fællesskab.

Vi er et aldersopdelt hus, som også arbejder aldersintegreret på legepladsen og i ydertidene. Derudover har vi plads til de enkeltes behov – især søskende møder hinanden på tværs af grupper.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Social udvikling handler om

At udvise empati – at kunne afkode egne og andres følelser.

Vi arbejder med et positivt menneskesyn. Vi tager udgangspunkt i barnets kompetencer og bygger videre herpå – fokus på det positive og succes oplevelser, med den rette grad af forventninger, så der også sker en udvikling. Det er det pædagogiske personales ansvar at guide børnene i brugen af deres kompetencer, således at kompetencerne kan komme i spil i fællesskabet. Herunder arbejder vi aktivt med at møde barnet med positive forventninger – vi har tillid til at barnet ønsker og kan honorere det ansvar vi giver dem.

Vi arbejder med børnenes følelser gennem snakke om, hvad følelser betyder, hvad det er for noget og hvordan de ser ud. I den proces anvender vi billeder af børnenes egne ansigter, som specifikt udtrykker en bestemt følelse. Børnene tegner deres følelser og gennem leg og teater arbejder vi med følelsernes kropslige udtryk. Børnene optræder for hinanden, hvilket bidrager til en generel snak i fællesskabet om, hvordan ord og udtryk kan tolkes forskelligt, og hvordan et nej og ja følelse i maven.

Børnenes stemme i fællesskabet er vigtig i den demokratiske dannelse og vi er bevidste om vores defintionsmagt. Dette gør vi ved at give børnene individuelle valgmuligheder både i forhold til det der interessere dem og det de undres over. F.eks. i garderoben, på tur, og i projektgrupperne. Vi skaber rammen for dem og i de rammer involveres børnene i de demokratiske valg.

Vi har i gruppen, i fællesskab, bygget et insekthotel, som skal stilles op ude ved vores drivhus. Dette hotel skulle have et navn. Da det er børnenes projekt og hotel, besluttede vi at navnet på hotellet skulle udvælg­es ved en demokratisk afstemning. Alle børnenes navneforslag skrev vi på en tavle. Derefter stemte bør­nene ved hånds­rækning, hvilke 3 navne de gerne ville stemme om. Navnene blev nedskrevet på 21 stykker på papir, så der var et papir til hvert barn. Derefter gik børnene enkeltvis ind i en stemmeboks og satte kryds ud for det navn de ønskede hotellet skulle hedde. Da afstemningen var slut blev stemmerne talt op og de fleste stemmer endte på superheltehotellet.

Fællesskaber

Vi oplever at forældrene gør en kæmpe forskel i forhold til fællesskabet børnene imellem. Forældrene laver legeaftaler privat, både på eget initiativ og på det pædagogiske personales opfordring. Vi kan mærke, at børnene søger hinanden både før og efter legeaftalerne og disse er med til at styrke etablerede relationer, men vi oplever især, at legeaftalerne giver grobund for nye relationer. Og det breder sig i gruppen, for hvis to børn, som ikke normalt har søgt hinanden, pludselig søger hinanden, så inddrager de ofte de børn de allerede har tæt relation til og på den måde opstår der nye fællesskaber.

Forældre gør en forskel i samarbejdet og vi skaber rum til den daglige kontakt. Det er en del af vores værdi grundlag. Vi vægter en gang årligt at have forældremøde, hvor forældrene har mulighed for at lære hinanden at kende samt diskutere relevante emner og gruppernes målsætninger.

Når vi indretter og gør klar til børnene, så har vi de mindre fællesskaber for øje. Vi laver typisk mindre stationer, hvor børnene kan vælge mellem forskellige aktiviteter. Især om morgenen oplever vi at børnene har brug for den rolige stemning, som giver tryghed og tid til at lande, så der har vi understøttet dette med f.eks. dæmpet belysning og rolig musik.

Vi oplever at børnene, ud fra de rammer vi har giver mulighed for at lege bredt og på mange forskellige måder. For os er legen essentiel for børnenes sociale udvikling – det er blandt andet her hvor de afprøver afkodning af følelser og demokratiske processer. Legen er identitetsskabende for det enkelt barn og bør-fællesskabet. Som pædagoger er vi meget opmærksom på, hvornår vi blander os i en leg og hvornår vi ikke gør. Vi søger at støtte børnene i de konflikter legen også skaber og samtidig give dem mulighed for at løse dem selv.

En del af barnets sociale udvikling kan godt være at det i en periode ikke har brug for at være en aktiv del af fællesskabet, men derimod at observere. Det kan f.eks. være et barn som kigger på andre børn der leger. Dette barn kan have brug for at observere og afkode legens regler, inden det byder ind. Det bliver det pædagogiske personales ansvar at vurdere om barnet har brug for tid til at observere eller hjælp til at komme ind i legen via f.eks. vejledt deltagelse.

- Børnene indgår i forskellige differencerede grupper, hvor de får kendskab til hinandens styrker og udfordringer. Grupperne er dannet ud fra børnenes perspektiver.
- Husets kultur gør at der er forskellighed og dette gives videre til at børnene udvikler sig forskelligt. Vi rummer forskellighed. Vi skaber differencerede læringsgrupper. Vi vægter de små grupper og møder børnene der hvor de er.

Pædagogens rolle er vigtig i vores hverdag. Vi er nærværende og opmærksom. Vi er opmærksomme på hvornår vi involvere os i børnenes leg og hvornår vi forstyrre dem.

Ved at vi jævnlig analyserer på gruppen sikre vi at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber.

Vi arbejder i mindre grupper – der er mange forskellige fællesskaber/grupper i løbet af en dag: der er voksenbestemte grupper til børnemøder, til projekter, til måltider og så er der børnebestemte fællesskaber og grupper på legepladsen og i huset og i den frie leg.

Når vi arbejder aktivt med at skabe et fællesskab for og med børnene, så tager vi udgangspunkt i et fælles 3.- noget som vi kan være fælles om – en ting, et mål, en leg. Det fælles 3. gør at vi har noget at være fælles om og så har vi skabt muligheden for et fællesskab.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børnemødet som kommunikativt lærings arena

I vores børnemøder får børnene øvet både at tale i en forsamling og at vente på tur. Især vores sommerferiekasser har været en tilbagevendende øvelse i dette. Børnene kommer med noget som de har samlet i deres sommerferie (i en sommerferiekasse) og fortæller om dette på et børnemøde. Det er en stor ting at fortælle i længere tid, om noget man selv har oplevet – børnene får støtte til fortællingen både af de konkrete ting fra kassen, af spørgsmål fra de andre børn og understøttende spørgsmål fra det pædagogiske personale. Det at lytte er en svær øvelse for de fleste, især når man hører noget, som man måske selv har

oplevet, men vi hjælper hinanden til at holde fokus på den der har taleretten og så snakker vi om at alle jo får lov på et tidspunkt. Derudover har vi arbejdet med at anerkende at det var flot at barnet turde fortælle – dette gør vi ved at klappe af barnet. Barnet reagerer typisk ved at smile og blive lidt generte i udtrykket, men det er tydeligt at de bliver stolte og denne succes kan vi bygge videre på, når vi en anden gang beder barnet om at tale i et fællesskab.

Børnemødets funktion handler i høj grad om at kunne kommunikere og forstå dynamikken i at føre en dialog. Vi er optaget af at nuancere sproget, så børnene også oplever bredden i det talte sprog fx præsenterer vi dem for ord, som geometri, fotosyntese, eksperiment. Vi har erfaret at når vi kombinerer sproget med det visuelle, åbner der sig en ny verden for børnene. Ordet og tingene bliver mere konkrete og kan for mange være nemmere at forstå.

Et sprogstimulerende børnemiljø

Vi har indrettet et børnemiljø, hvor sprogets verden har en særlig betydning. Bøger og mulighed for højtlesning har en plads. Eventyrfortælling med rigtige figurer foregår oppe ved bordet. Skovtrolden Wilma der bor på en reol er indgangsvinkle til mange samtaler og fortællinger, samtidig med at billeder og anden børnedokumentation på væggen giver gode refleksioner og snakke omkring spisebordet. Vi lavet billeder-bøger over mange af de projekter børnene har været engageret i der står på hylderne og som børnene jævnligt kigger i og taler med hinanden om.

Vi havde over en periode snakket meget om trolde når vi var på skovtur. En dag fandt vi en træstump, som vi tog med hjem på stuen. Børnene fandt på at stuppen kunne være et hus til en lille skovtrod. Vi fandt en reol, hvor troldens hjem kunne stå. Herefter gik der mange ture med at finde materialer og ting, som skulle høre til troldens hjem. Trolde, kom til at hedde Wilma og i fællesskab med børnene er der vokset mange historier og historier frem fra Wilmas sted på reolen

Sproget i det daglige

Vi lægger vægt på den gode aflevering hvor vi er nysgerrige på hvad børnene har oplevet hjemme. Vi vægter forældre samarbejdet så vi skaber en sammenhæng mellem hjem og daginstitution og på den måde får børnene en forståelse for sammenhængen. Vi skaber også en mulighed for at få en god dialog over hele dagen om hvad der rør sig for barnet.

I vores dagligdag fylder sproget rigtig meget både i vores arbejdsfællesskaber, i børnenes lege og i den generelle kommunikation med hinanden

Vi bruger bøger, sange og rim og remser i vores dagligdag. Bøger er frit tilgængelige i huset, så børnene selv kan bruge bøgerne. Det pædagogiske personale læser højt af bøgerne – både med almindelig højtlesning og med dialogisk oplæsning. Vi har også brugt biblioteket til både at finde bøger som lige i nuet taler til barnet, men også til at vælge bøger, der passer til et tema eller et projekt, vi arbejder med.

Vi vægter i huset at være nysgerrige og se nøje efter, frem for at give svaret. Vi finder billedmateriale der understøtter den sproglige udvikling. Når vi arbejder med et emne viser vi billeder og videoer.

Køkkenhaven, fodring af dyr, forspiring, udplantning, drivhuset, bål mad, Atelieret, fugle på legepladsen er naturlige emner der er med til at forme børnenes sprogudvikling. Vores fokus er på at skabe et miljø hvor børnene tilbydes mange forskellige ord og ikke mindst mulighed for at lege med ordene.

Når vi på et børnemøde taler om tomatplanter, så har vi også et billede med af en plante eller en rigtig plante med. Denne kombination tilgodeser de forskellige måder børnene optager læring på, hvad enten det er gennem sansning, det visuelle eller det lyttende.

Vi skaber mindre grupper hvor børnene bliver set og hørt og får en stemme i fællesskabet. Spise situationer, projektgrupper, børnemøder. Vi har skabt Leg med sproget gruppen hvor vi har ekstra fokus på sproget.

Kvalitet i konflikten

I børnenes sproglige udvikling har vi fokus på især tre områder: tryghed, motivation og tid. Børnene skal være trygge både i forhold til de andre i fællesskabet og især i forhold til sig selv – de skal have tryghed i at vide, at det de byder ind med har værdi/er godt nok. Vi skal snakke sammen om noget som optager børnene – dette skaber motivation for at kommunikere. Tiden er enormt vigtig – børnene skal have betænkningstid og plads til at kommunikere – her er det vigtigt med de mindre fællesskaber, for at skabe de optimale betingelser.

Ved konflikthåndtering er vi opmærksom på hvad der rør sig og hjælper børnene til hvordan konflikten skal løses. Vi har øje på kvaliteten i konflikten. Vi er opmærksom på at gå foran, bagved og vedsiden af barnet (social udvikling) de øver sig i at håndtere det for at udvikle os.

Det pædagogiske personale er sproglige forbilleder, der både er bevidste om at italesætte følelser, handlinger og forventninger for børnene, men som også folder sproget ud for børnene. Vi har i en periode haft fokus på overbegreber, hvor vi så f.eks. siger: hvad for noget overtøj skal vi have på i dag – er det jakke eller flyverdragt, hvad for noget bestik skal vi bruge til dette måltid – er det kniv og gaffel eller skeer?

Den skærpede indsats

Alle vores 3. årige børn bliver sprogvurderet og allerede der får vi en pejling på hvor fokuseret en indsats der skal til. Vi har også brugt sprogvurderingerne til at inspirere vores hverdag – vi oplevede at flere af vores børn havde svært ved former, så vi begyndte at italesætte former mere f.eks. at kigge efter former i naturen eller i måltidet.

Vi har tæt samarbejde med både forældre og tale- hørekonsulenter omkring de børn, som har brug for en ekstra indsats på det sproglige område og generel sparring i forhold til vores daglige pædagogiske praksis.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Naturen som det store tumle og læringsrum

Vi har været optaget af, naturen og de processer som den kan give os af kropslig og sanselige erfaringer. Når vi fx har haft et projekt "se det gro" hvor vi i en cirkuler proces, arbejder med at så, et frø med sine hænder, se det spire og at det bliver til en rigtig plante med dufte og smage, flytte det i køkkenhaven og følge den proces hvor at plante eksempelvis begynder at bære frugt, høste den frugt, bruge den i madlavning på bål, bruge den rent kreativt (rødbedetatovering) skære i frugten og sikre sig frøene som skal bruges til næste år, hive planten op og lade den blive til muld, og så starter det hele forfra. Dette fokus gør at sanseligheden og motorikken stimuleres.

Vores natur indbyder til meget grov motoriske udfoldelser, vi har bakker vi kan glider /rutsje, klatre og trille på, træer som vi kan klatre i, svinge i, sumpede områder hvor vi kan sidde fast, bygge broer over, åer hvor vi kan få kølet vores tær/kroppe

Vores nærområde med både marker, bakker, vandløb og skov inviterer til masser af grov motorisk bevægelse: gå/løbe, klatre, rutsje, krybe/kravle (over/under), hoppe, balancere, trille, svinge/gynge. Derudover mærker vi det forskellige underlag – om sommeren med bare fødder og resten af året, som noget der udfordrer vores balance.

Vi snakker om varm og kold vi mærker efter og der er mulighed for at børnene har medindflydelse på tøjvalg, barnet har en stemme.

Vi har mulighed for at komme på tur ud af huset med bus eller cykel hvor vi kan få nye sanseoplevelser vi bruger nærmiljøet og undersøger det vi ser på vores vej.

Bevægelsesglæde og sanselighed i huset.

Vi har fleksible læringsmiljøer der gør at vi kan indrette os så vi følger børnenes behov og interesser, så vis vi skal arbejde med grov motorikken bringer vi materialer i spil så vi kan lave forhindringsbaner osv. Vi har finmotoriske miljøer som fx lysbord der kan stimulere sanser, ved hjælp af sand, ris, træ, pinde, pensler og forskellige transparente klodser og kugler. Vi har tegnebord hvor vi kan klippe, tegne.

Vi arbejder med børneyoga, hvor børnene både får mulighed for at udfolde og udfordre sig kropsligt. De får også lov til at komme helt ned i tempo og mærke kroppen på en anden måde gennem f.eks. yogasøvn eller (barn-til-barn) massage.

Vi har spejle i huset hvor børnene kan se deres forskelligheder.

Mod og motorisk, vi udforsker og undersøger kroppens muligheder og begrænsninger og have tillid til vores egne evner.

Vi hjælper børnene til at forstå hvordan de selv og andre viser følelser gennem kropssprog. Vi italesætter hvad vi ser og hjælper barnet til at aflæse andre: du bliver glad – du smiler, når du kigger på hendes ansigt, hvordan tror du så hun har det?

Projektgruppen "her er jeg" har fokus på ansigtsmimik, kroppens sammenhæng, placering og vi udvikler børnenes viden og forståelse af kroppen

Når sanserne pirres

Vi møder allerede tidligt på dagen dufte fra køkkenet – tit er nogle af ingredienserne lagt frem til nærmere undersøgelse på bordet – en lille "udstilling". Til selve måltidet smager vi på maden og både når vi rører ved maden, skærer i den og trykker i den, så mærker vi de forskellige konsistenser. Vi lytter til gulerodens knasen eller hinanden når vi gumler og tilkendegiver ofte vores mening gennem lyde og mimik.

Vi spiser mange måltider sammen hver uge og måltidet er en meget sanselige oplevelse

Vi har urtehaven hvor vi bruger muskelled sans og vi bruger vores sanser samt vores balance til at balancere med trillebøren.

Vi arbejder bevidst med lys og musik for at skabe stemninger eks. når børnene sover, bruger vi sansemusik for at skabe et roligt miljø.

Når barnet har brug for en ekstra indsats

Vi har mulighed for tværfagligt samarbejde med fysioterapeut som vi får sparring fra.

Vi har lavet grupper hvor der bliver lagt ekstra vægt på motorisk udvikling samt sanseintegration

Vi har et tæt samarbejde med forældrene og får her et kendskab til barnet almene trivsel. F.eks. afføring, vandladning, ernæring, psykiske, og fysiske tilstande

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Lille Dalby – Det Naturlige valg

Gruppen besluttede en dag at tage på blæsevejrstur, fordi der er blæsende udenfor. Vi bliver i fællesskab enige om at tage poser med og forsøge at fange vinden. Det lykkes at fange vinden i poserne, men da vi slipper den ud hjemme på stuen kommer der ikke blæsevej, som børnene havde forventet. Næste dag tager vi sække med for, på baggrund af børnenes fælles refleksioner, kan det skyldes at poserne var for små. Desværre skete der det samme hjemme på stuen. Spørgsmålet blev jo så - Hvordan kan det være at vinden ikke blæser indenfor, når man nu har fanget den i en pose?

Det er med den nysgerrighed og det afsæt vi generelt arbejder med børnene. Vi forsøger i fællesskab med børnene at finde svar på deres forundringer og de spørgsmål der optager dem.

Vi har det grønne rum hvor vi sortere frø som er høstet i køkkenhaven, vi presser blade, vi har dyreskid til at føle på. Vi planter kærner som er taget fra et æble.

I fx Børnemødet møder børnene også i form af visuel præsentationer high and low arousal det kunne være en video hvor børnene ser en vulkan der går i udbrud

Fra jord til bord & Dyrevelfærd giver børnevelfærd

Vi har dyr hvor børnene oplever de nye små dyr når der lemmer, ser dem vokse op og er med når skal aflives for til sidst at indgå i madplanen i køkkenet. Vi snakker om processen sammen med børnene og undersøger hvordan dyrene ser ud inden i.

Vi arbejder med fra jord til bord, hvor både urter, grøntsager og bær fra vores køkkenhave indgår. Vi laver bål mad med grøntsagerne vi graver op, bruger æggene fra hønsegården og samler urter i den natur der ligger lige uden for vores legeplads. Det giver børnene en oplevelse af både at være aktive i processen med at skabe, men ligeledes en opmærksomhed på de ressourcer der allerede er i naturen.

Vi eksperimenterer med grøntsager og frugter i vores dehydrator og undersøger hvad der sker når vandet bliver fjernet. Processen giver børnene mulighed for at eksperimenterer med smagsnuancer og konsistenser. Derudover skaber det en sanselig oplevelse i rummet når duftene breder sig i tørringsprocessen.

Vi har en forældregruppe der gerne byder ind med viden omkring dyr og ressourcer fra deres private haver. Vi tager eksempelvis på tur hjem til børnene for, at hente æbler til vores efterårsprojekter.

ReMida

Vi har generelt meget fokus på bæredygtighed i vores hus, både ved at vi bruger genbrugsmaterialer i mange sammenhænge, men også ved at vores pedel er en del af huset og kan inddrage børnene i diverse reparations- eller genanvendelsesprocesser.

Vi bringer naturen ind. - Vi leger med dinosaur og tager grene og sten med ind fra naturen og bygger landskab. Vi går på ture og undersøger det vi ser på vores vej og ser nøje efter.

Vi leger med lys og skygge og er nysgerrige sammen med børnene

Legepladsen og nærmiljøet

Naturen er en stor del af hverdagen i Lille Dalby og den bidrager til mange processer med fordybelse og fantasi.

I forbindelse med vores klimavej er der etableret en lille sø der modtager overskudsvand. Livet i søen følges af en biolog og vi er i dialog med hende omkring vandets tilstand. Børnene oplever at naturen flytter ind i vandhullet og kan følge stor vandsalamander familier, vårfælauer og forskellige vandplanter.

På legepladsen har vi fuglekasser, insekthoteller og masser af krat hvor fugle og insekter kan tage ophold. Hvert forår flytter vores tårnfalkefamilie ind og børnene følger udrugningen af de nye tårnfalke og de kampe der opstår når krager og skader forsøger, at indtage reden.

Vi bruger den lokale sø til at fange fiske, undersøge dem og stege dem over bålet. Det giver børnene førstehåndsoplevelser og forståelse af naturens ressourcer.

Drivhuset der en del af vores læringsmiljø på legepladsen giver børnene mulighed for at eksperimenterer med spiringsforsøg. Det både med eksotiske frø vi har indkøbt, men også med frø vi finder i naturen omkring os. Forsøg der giver børnene erfaringer både når spiringerne er en succes og når vi oplever frost i foråret og planterne ikke overlever.

Overskudsgrønt fra køkkenet kommer i vores kompost og følge den proces det er når grønt bliver til ny næring til de planter vi har i drivhuset og køkkenhaven.

Vores læringsmiljø er indrettet så børnene får erfaringer med spiselige planter både inde på vores legeplads men også ude i vores køkkenhave. På legepladsen når vores bær sjældent at blive modne fordi børnene samler dem ind, smager på dem og bruger dem i legen. De sure bær huskes når de modne bær i køkkenhaven smage på og giver børnene et erfaringsgrundlag at bygge videre på.

Science

Det grønne rum

Det grønne rum er et opdagelsesrum. Alle materialer i rummet er ting vi har indsamlet i naturen eller frø vi har gemt fra tidligere års høst i køkkenhaven. Nogle frø skal sås igen til foråret, andre bliver brugt til at arbejde med og undersøge i forstørrelsesglas når man er på opdagelse i rummet.

Børnemøder hvor vi snakker om vejret og årstiderne

Vi kommer på tur i nærmiljøet hvor vi bl.a. ser på køer og opbygning af huse.

På ture tæller vi antal sten og ser længden på regnormen.

Science

Det er essentielt for os, og også en del at husets værdigrundlag, at følge børnenes spor. Det betyder i praksis at vi arbejder med, og omkring børnenes nysgerrighed. For os er det denne nysgerrighed som favner arbejdet med science bedst.

Børnenes spørgsmål om den verden der omgiver dem, og os, giver anledning til at eksperimentere og udforske disse sammen med børnene.

Eksempler på nogle af børnenes spørgsmål:

Hvad er minus og plusgrader?

Er det temperaturen der bestemmer om det regner, blæser eller sner?

Hvorfor er græsset vådt når det ikke regner?

Regner det på Månen?

Findes der uendelige temperaturer?

Hvad er lava?

Eks.

Vi har i længere tid arbejdet med minus og plusgrader i gruppen. Vi har bygget vores eget termometer, så vi dagligt kan følge med i temperaturen ude og inde. Børnene gætter livligt med når den rette temperatur skal findes. En dag, til et børnemøde, faldt snakken på, hvor høj en temperatur egentlig kan blive – uendeligt højt, mente nogen. Snakken fortsatte naturligt videre, og vulkaner og lava blev et stort omdrejningspunkt.

Vi besluttede derfor at undersøge, hvordan lava bliver til og hvordan det kommer op af vulkanen. Vi lavede et eksperiment med olie, frugtfarve og en brusetablet, hvor børnene var med til at forberede og afvikle eksperimentet. Senere byggede vi vores egen vulkan og eksperimenterede med, hvordan vi kunne få den til at gå i udbrud.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Kultur, æstetik og fællesskab er rammen om alt hvad vi foretager os med børnene gennem hele dagen. Vi indgår hele tiden i større eller mindre fællesskaber, som er præget af forskellige værdier og som vi er forpligtet til at forholde os refleksivt til. Derfor arbejder vi med fleksible og foranderlige læringsmiljøer, såvel ude som inde og som tilpasses den aktuelle børnegruppe, men altid tager afsæt i vores værdisæt og fælles pædagogiske grundlag. **Læringsmiljøet dannes i et tæt samarbejde mellem børn og voksne, hvor også forældrene gør en forskel som vigtige aktører og som giver børnene en følelse af samhørighed. Noget vi er fælles om.**

I Lille Dalby vægter vi et tæt samarbejde med forældrene og det er vigtigt for os, at vi kender til barnets familiære baggrund, normer og traditioner, så vi kan tage afsæt i barnets forudsætninger (Barnets stemme). Vi har stor respekt for barnets habituelle rygsæk. Derfor har vores kendskab til barnets baggrund stor betydning ifht. at støtte barnet i at indgå i nye fællesskaber, møde nye traditioner, normer og værdier. Her er vores rolle at differentiere så læringsmiljøet tilpasses det enkelte barn eller gruppen, så dannelsesrejsen bliver en bred vifte af indtryk og udtryk og hvor målet bliver at gøre vores fælles børn fremtidsparate til at kunne indgå i samspil med andre mennesker

Fra indtryk til Udtryk:

Børnene får mange indtryk i hverdagen og læringsmiljøet skal sikre at indtryk omsættes til udtryk. Det gøres ved at nærværende voksne griber børnenes initiativer og leger med på deres præmisser. At de italesætter hvad der sker i legen og sikrer gode omgangstoner og et respektfuld samspil mellem børnene og mellem børn og voksne. En dannelsesrejse ifht. at forstå deres omverden. Det er også her børn vil opleve konflikter og deraf følgende frustration, som er en naturlig del af det at blive et helt menneske. Her hjælpes de til at komme igennem de forskellige følelser ved at blive mødt af anerkendende og autentiske voksne. Vores rolle er her, at gå foran, ved siden af eller bagved alt efter hvad barnet har brug for. I vores analyse af egen rolle bruger vi bl.a. Roger Harts "Deltagelsesstige" som en indikator på såvel vokseninvolvering, som barnets involvering.

Kulturen i Lille Dalby tager afsæt i Reggio Emilia som bygger på en filosofi om, at barnet har 100 sprog og som anerkender at børns udtryk er mangfoldige. Der arbejdes bevidst med at bevare og udvikle barnets udtryksmangfoldighed, ved at den voksne har en nysgerrig tilgang til barnet. Hvert barn er unik og har deres egen stemme og det er den voksnes ansvar at få stemmen i spil. Nogle børn udtrykker sig gennem tegning, sang eller andre kreative æstetiske processer og nogle gennem mere legende og kropslige aktiviteter. Det er her børnene får mulighed for at spejle sig i andre og fortolke egne erfaringer, som så igen bliver til nye erfaringer. Børnene inddeles i mindre differentierede fællesskaber hen over dagen, som sammensættes efter f.eks. alder, udviklingsniveau, relationer og interesser. Ligeledes indgår børnene også i større fællesskaber enten på tværs i huset eller i egen basisgruppe. **Et vigtigt læringsrum i børnehaven børnemøderne. Her inddrages børnene på forskellig vis, så barnet får en stemme i fællesskabet og samtidig erfarer hvad en demokratisk proces er, hvis der f.eks. skal foretages valg eller lign. Børnemøderne bruges ligeledes til formidling børn og voksne imellem og der bringes forskellige temaer i spil som optager gruppen. Natur og dyr spiller en væsentlig rolle i vores pædagogiske arbejde med børnene og der arbejdes bevidst på at skabe en kultur, hvor børnene lærer at udvise respekt og ansvar omkring dyr og natur i samspil med engagerede voksne.**

I atelieret introduceres børnene til et varieret udbud af materialer, som giver børnene forskellige udtryksmuligheder. **Ifht. bæredygtighedstanken bruges der ofte ReMida materialer, men børnene får også mulighed for at arbejde med andre materialer f.eks. ler.** Der er ikke frit valg på alle hylder, men børnene oplever at få medbestemmelse inden for en ramme, som den voksne har sat. Rammen udspringer af en analyse af hvad børnene er optaget af og hvad den aktuelle målsætning er. F.eks. hvis børnene er optaget af farver, kan der arbejdes bevidst med at få øje på farver, både ude og inde, i materialevalget og når der males og eksperimenteres med blanding af farver. Her benævner den voksne sammen med barnet, hvad barnet forundres over og stiller nysgerrige spørgsmål, der kan være med til at folde barnets univers ud.

Den æstetiske indretning af stuerne spiller en vigtig rolle ifht. at give børnene sansemæssige erfaringer og positive indtryk. F.eks. er en morgenstemning vigtig for hvordan et lille barn modtages og kan starte sin dag op i institutionen. Morgenstemningens kvalitet sikres af hvordan den voksne agerer i samspillet med barnet. I lille Dalby er vi bevidste om ikke kun at være i nærheden af barnet, men nærværende i mødet med barnet. Bliver barnet mødt med rolige og imødekommende voksne på en stue med dæmpet belysning, stemningsbilleder på projektoren, evt. stille musik og et passende aktivitetsvalg, kan det være med til at give barnet en god start på dagen.

Kropslige erfaringer som bliver til kulturelle værdier:

Børn lærer gennem kroppen og alle sine sanser og danner sig kropslige erfaringer, som kan overføres til andre sammenhænge. Kroppen husker, så derfor er bevægelseslege vigtige og for et lille barn er især genkendelighed og rutiner vigtige for deres trivsel, læring og udvikling. Derfor har vi projektgrupper, hvor børnene leger og synger, ligesom der arrangeres samling hvor børnene møder nye og kendte sange. Når der leges fagte lege, husker kroppen og bevægelserne automatiseres og barnet ved hvad det skal gøre, når en bestemt sang spilles eller synges. På den måde opstår kulturen omkring sang og bevægelseslege. Denne læring sker også i alle andre sammenhænge og samspil et barn indgår i. Måden vi er sammen på, måden vi leger på, måden vi spiser på, måden vi f.eks. fejrer traditioner på osv.

Traditioner:

Vi har til jul, påske, fastelavn og andre højtider forskellige traditioner. Vi vurderer ud fra den aktuelle børnegruppe, hvad der giver mening at fejre. **Da børnehaven er aldersopdelt vil der både være traditioner på tværs af grupperne, men også traditioner som er forbeholdt den enkelte gruppe som f.eks. afslutningsfest for Havørnene inden opstart i brobygning. Fælles traditioner kan f.eks. være børnemøder i julemåneden, julegudstjeneste, julefrokost og fælles fødselsdagsfest. I hverdagen har vi forskellige traditioner ifht. brobygning med vuggestuen, søskende ture, køkkenhave projekter, temauger med køkkenet, forældre gør en forskel (arbejdsdage) mm. Alle disse forpligtende fællesskaber er betydningsfulde for både børn og voksne, da de er medvirkende til at give børnene en følelse af at gøre nytte og høre til.**

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringsskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Vi har igennem de sidste 10 år arbejdet med at skabe en evaluerende kultur, hvor vi laver løbende børneanalyser der danner basis for udvikling af vores praksis.

Vi har deltaget i Program for læringsledelse hvor de data der kommer ud af vores rapport bruges til at sætte en overordnet retning for den pædagogiske udvikling.

Vi arbejder projektorienteret og pædagogerne laver med udgangspunkt i SMTTE modellen en målrettet pædagogisk indsats.

Pædagogerne i Lille Dalby har forberedelsestid hvor de sammen med kollegaer på tværs af huset ugentlig forholder sig til deres praksis.

Vi har etableret et pædagogisk refleksionsrum hvor de enkelte team hver 6. uge mødes for at få sparring på deres praksis. I dette forum deltager ledelsen og vores faglige forandringsagent for at give sparring til teamet. Når teamet afslutter projekter deler de deres erfaringer med resten af børnehuset på personalemøder.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Vi har en praksis hvor de enkelte temaer drages ind når der planlægges for gruppens arbejde. Dermed opnår vi en løbende evaluering af vores praksis.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluering af pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Pædagogisk læreplan

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC